

"Applied Public Health Training Course" u Haagu (Applied Public Health Training Course in Hague)

Ivan Pristaš, Ivana Pavić-Šimetin
Hrvatski zavod za javno zdravstvo

U razdoblju od 4. do 17. studenog 2007. godine šest sudionika iz Hrvatske i tridesetak sudionika iz istočnoeuropskih zemalja (Makedonija, Srbija, Rumunjska, Bugarska, Ruska Federacija, Bjelorusija, Ukrajina, Moldavija, Turska, Jordan), profesionalaca iz područja javnog zdravstva pohađalo je tečaj primijenjenog javnog zdravstva "Applied Public Health Training Course" u Haagu. Tečaj je održan pod pokroviteljstvom Vlade kraljevine Nizozemske. Iz Hrvatske smo bili predstavnici Zavoda za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke, Primorsko goranske, Splitsko-dalmatinske, Dubrovačko-neretvanske županije i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, liječnici, specijalisti javnozdravstvenih specijalnosti, redom: Draženka Vadla, Vladimir Mićović, Anamarija Jurčev-Savičević, Mato Lakić, Ivana Pavić-Šimetin i Ivan Pristaš.

Tečaj je trajao 10 radnih dana. Počinjali smo ujutro u 9 sati, a prema rasporedu završavali u 18 h, iako se rasprava u radnim skupinama često odužila još i do 2 sata poslije. Prvi dan je bio rezerviran za međusobna upoznavanja, predstavljanje glavnih obilježja zdravstvenih sustava i položaja javnog zdravstva u pojedinim zemljama. Prikazane su glavne prednosti i nedostaci pojedinih sustava koji su kasnije poslužili kao osnova za izradu akcijskog plana, zadatka svake zemlje na kraju tečaja. Uočene su neke dodirne točke u sustavima, poput usmjerenosti suzbijanju zaraznih bolesti, ali i velike razlike. Tako se moglo čuti o relativno nedavno uvođenju obaveznog zdravstvenog osiguranja u nekim zemljama (na pr. Moldavija) ili pak o manjkavoj mortalitetnoj statistici, posebno u ruralnim područjima (Turska). Učinjena je i brza SWOT analiza određenog odabranog segmenta zdravstvenog sustava u svakoj zemlji prisutnoj na tečaju.

Drugi dan smo imali zahtjevna predavanja o konceptima novog javnog zdravstva, globalnog javnog zdravstva, brige o zdravlju zastupljene u svim vladinim projektima, ulozi Europske Unije u javnom zdravstvu pojedinih država članica i ulozi Svjetske zdravstvene organizacije u javnom zdravstvu 21. stoljeća.

Treći dan smo imali organiziran posjet Briselu u Belgiji, glavnom gradu Europe. Posjetili smo Nizozemsko veleposlanstvo pri Europskoj Uniji i upoznali trajne predstavnike Nizozemske, Austrije, Estonije i Slovenije. U sklopu ovog posjeta smo iscrpno upoznati s EuroHealthNet organizacijom koja je javnozdravstvena mreža zemalja članica s ulogom osposobljavanja i pomoći javnozdravstvenim službama u Uniji.

Četvrti dan smo raspravljali o važnosti kvalitetne komunikacije javnog zdravstva i zdravstvene politike, zavoda za javno zdravstvo i ministarstva zdravstva, kao i svih drugih ministarstava. Sposobnost kreiranja zdravstvenih informacija i njihovog prilagođavanja i predstavljanja političarima u svrhu promocije stručnih spoznaja vrlo je važan preduvjet uspješnosti u poboljšanju zdravlja populacije.

Peti dan smo imali posjet Ministarstvu zdravstva socijalne skrbi i sporta Nizozemske gdje smo upoznati s njegovim ustrojstvom, kvaliteti intersektorske suradnje, indikatorima djelatnosti javnozdravstvenih projekata i institucija i njihovom nadzoru i poboljšanju kroz javnozdravstveni ogranak neovisnog zdravstvenog inspektorata u ministarstvu.

Šesti dan smo posjetili gradski zavod za javno zdravstvo u Amsterdamu i njegove službe za mentalno zdravlje, epidemiologiju, zdravstvenu edukaciju i promociju zdravlja, zdravstvenu ekologiju, preventivnu zdravstvenu zaštitu zdravlja mladih i regionalnu zdravstvenu politiku. Predstavljena su kohortna istraživanja liječenja virusnog hepatitisa C interferonom na populaciji ovisnika o heroinu. Predstavljena je i služba za krizna stanja kojoj je glavna djelatnost plansko zbrinjavanje beskućnika u gradu i hitna intervencija u slučaju zdravstvenih potreba povezanih s kršenjem zakona bilo kojeg oblika. U Službi za mentalno zdravlje istaknuta je usmjerenje zaštiti mentalnog zdravlja socijalno ugroženih skupina i to prvenstveno beskućnika. U zamršenom organizacijskom okviru zdravstvene zaštite, gdje se problematika mentalnog zdravlja rješava u više različitih ustanova i organizacija, zamijećen je problem beskućnika kao teško dostupne skupine, a opet kao skupine rizične po pitanju mentalnog zdravlja, jer, kako nam je objašnjeno, ako u zemlji kakva je Nizozemska pojedinac nije u stanju pridonositi, neki razlog tome postoji. Zato je uspostavljen suradnja između socijalne skrbi i Službe za mentalno zdravlje, gdje beskućnik ne može ostvariti socijalna prava bez da se obrati Službi za mentalno zdravlje. Zanimljiva je organizacijski i Služba za zaštitu zdravlja mladih, zbog sličnosti

našoj Službi za školsku i sveučilišnu medicinu. Naime, obje službe provode isključivo preventivnu zdravstvenu zaštitu (u Nizozemskoj od rođenja, kod nas od polaska u školu), temelju na uskoj suradnji sa školom i obitelji.

Sedmi dan smo u radnim skupinama raspravljali o konceptima nadzora, procjene, upravljanja, komunikacije i implementacije stručnih i znanstvenih spoznaja u javnom zdravstvu. Pravičnost u zdravlju i zdravstvene nejednakosti diljem Europe su bile posebno obrađene sa primjerima dobrog zastupanja u svrhu poboljšanja zdravlja onih kojima je najpotrebnije i ujednačavanja zdravstvenih usluga ljudima s jednakim zdravstvenim potrebama.

Osmi dan smo također podijeljeni po radnim skupinama sudjelovali na tri različite teme: zdravstvena ekologija, mentalno zdravlje, promocija zdravlja i pravičnost u zdravlju, te je svatko od sudionika ponio različita iskustva i znanje ovog radnog dana.

Zadnja dva dana su bila rezervirana za konačnu pripremu, dovršenje i prezentaciju akcijskih planova u pojedinoj zemlji. Akcijske planove karakterizira velika raznolikost i u temama, odnosno područjima djelovanja (na pr. zdravstvena statistika, prevencija pretilosti, združena borba protiv HIV/AIDS-a i tuberkuloze, prevencija kardiovaskularnih bolesti) i u načinu provedbe, odnosno predviđenim aktivnostima (na pr. edukacija edukatora, medijska kampanja, program za jednu ili nekoliko škola). Naš akcijski plan pod nazivom "Capacity Building in Drug Prevention - Education of Professionals Working with School Children" imao je u prijedlogu organizaciju javnozdravstvenih eksperata u osmišljavanju tečaja i edukacijskog materijala za djelatnike koji provode prevenciju ovisnosti u školama, domovima zdravlja i drugdje na terenu. Akcijski plan je predstavio prof.dr.sc. Vladimir Mićović, dr.med, ravnatelj Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije.

Uz stjecanje vještina komunikacije s donositeljima odluka, prezentacije javnog zdravstva, izrade akcijskog plana te obučavanja instruktora, stekli smo i nova poznanstva i suradnike u Nizozemskoj i diljem istočne Europe. Upoznavanje nizozemskog sustava javnog zdravstva i europskog sustava odlučivanja u zdravstvenoj politici bili su glavni teoretski sadržaji uz zajednička promišljanja o globalnim javnozdravstvenim izazovima. Koncepte inovativnog javnog zdravstva i zdravlje kao sastavni dio svake vladine mjere smatramo izrazito važnima za našu struku i nastojat ćemo ih promovirati u stručnim i širim krugovima. Tečajevi poput ovog dragocjen su oblik stjecanja znanja, vještina i poznanstava, kao i dogovaranja suradnje na budućim i poboljšanja suradnje na postojećim projektima. Za detaljnije informacije o tečaju molimo zainteresirane da se obrate bilo kojem od navedenih sudionika iz Hrvatske. Bit će nam drago!